

Sāk egļu astonzobu mizgrauža skarto koku zāgēšanu Līgatnes dabas takās

Lai nodrošinātu apmeklētāju, darbinieku un dzīvnieku drošību, kā arī saglabātu neskartu Gaujas Nacionālā parka (GNP) Līgatnes dabas taku infrastruktūru, Dabas aizsardzības pārvalde (pārvalde) septembrī sākusi bīstamo un bojāto - lielākoties egļu astonzobu mizgrauža skarto - koku zāgēšanu. Rūpējoties par dabas vērtību aizsardzību, nokaltušie koki mežā tiks saglabāti, daļa no tiem - kā augstie celmi.

Bīstamo koku zāgēšana egļu astonzobu mizgrauža savairošanās vietās, apsaimniekojot šīs teritorijas atbilstoši dabas aizsardzības prioritātēm, turpināsies līdz 2026. gada pavasarim. Darbi norisināsies pakāpeniski - vispirms gar pastaigu takām, dzīvnieku mītnēm, voljeriem un autoceļu malām, vēlāk - arī voljeru iekšpusē. Apmeklētāju plūsma būtiski netiks ietekmēta, taču vietās, kur notiks darbi, būs redzamas brīdinājuma zīmes un norobežojošās lentas. Dabas taku teritorijā ir izvietoti arī informācijas stendi, kas izglītoto apmeklētājus par darbu veikšanas nepieciešamību. Papildu informācija par darbu norisi būs pieejama Līgatnes dabas taku mājaslapā

„Bīstamo koku zāgēšana dabas takās ir drošības jautājums, taču vienlaikus mēs rūpējamies, lai šie darbi nekaitētu dabas daudzveidībai. Tā kā sausi, nokaltuši koki bez mizas vairs nerada tālāku egļu astonezību mizgrauža izplatības risku, tos taku, ceļu un voljēru tuvumā pēc nozāgēšanas un bīstamības novēršanas lielākoties saglabāsim, neizvācot no meža, turklāt daļu no tiem – kā augstos celmus. Gan šie celmi, gan atmirusī koksne ir būtiska meža ekosistēmas daļa, tādēļ mums svarīgi tos saglabāt kā vērtīgu dzīvotni daudzām sugām,” skaidro pārvaldes Vidzemes reģionālās administrācijas direktore Ilze Millere, lūdzot ar sapratni izturēties pret īslaicīgajiem ierobežojumiem meža darbu veikšanas laikā.

Nokaltušo koku stumbeņi ir mājvieta dažādām putnu sugām, piemēram, dzeņi tajos atrod barību un nereti kaļ dobumus. Nokaltušie koki – stumbeņi un kritālas – ir dzīvesvieta 20–25% no visām mežos sastopamajām sugām – sūnām, sēnēm, kukaiņiem, gliemežiem un daudziem citiem.

Taku, ceļu un dzīvnieku voljēru tuvumā nokaltušie koki drošības dēļ tiks nozāgēti un iespēju robežās nesagarināti atstāti mežā dabas daudzveidībai. Bet vietās, kur ir lielākas vienlaidus nokaltušo koku platības, sausie koki tiks nozāgēti 4–8 m augstumā, šādi atdarinot kaltušo koku lūšanu dabiskos apstākļos, kad veidojas dažāda augstuma stumbeņi. Koku galotnes daļas šajās vietās tiks izvāktas no meža.

Līdzīgi kā GNP Līgatnes dabas takās, nokaltušo koku saglabāšana mežā tiek īstenota arī citos Eiropas nacionālajos parkos – Bavārijas Meža Nacionālajā parkā Vācijā, Šumavas Nacionālajā parkā Čehijā, Augsto Tātru Nacionālajā parkā Slovākijā un citviet.

Egļu astonezību mizgrauzis kopš sendienām dzīvo Latvijas egļu mežos un ir to neatņemama daļa. Šai mizgraužu sugai ir raksturīga periodiska masveida savairošanās, ko sekmē klimata pārmaiņas. Ilgstoši sauss un karsts laiks, liels vētru lauzto un izgāzto koku daudzums veicina sugas vairošanos. Arī plašās teritorijās stādītas, viena vecuma egļu mežaudzes, fragmentēta meža ainava ar izcirtumu un ceļu malās saules gaismai atsegtiem kokiem ir mizgrauzim labvēlīgi apstākļi.

Egļu astonezību mizgrauzis apdzīvo dažādu iemeslu dēļ novājinātus, kalstošus kokus, kamēr tiem uz stumbra ir miza. Masveida savairošanās laikā šī vaboļu suga var invadēt arī pilnīgi veselus, zaļus kokus. Savukārt sausās eglēs, kurām uz stumbra lielākā daļa no mizas jau nolobījusies, egļu astonezību mizgrauzis vairs nav sastopams.

Zīmējums - Daiga Segliņa